

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/731
Toplantı Tarihi/Sayısı : 15.2.2023/32
Karar Numarası : 2023/165
Başvuran : B.K.
Başvuran Vekili : --
Adres : --
Muhatap Kurum/Kişi : Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü
Muhatap Adres :

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuran, COVID-19 salgını tedbirleri kapsamında kapatılan eş görüşme odalarının açılmaması nedeniyle aile birliğinin zedelendiğini iddia etmektedir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuru dilekçesi ve ekleri doğrultusunda Ulusal Önleme Mekanizması Birimi tarafından incelemesi gerçekleştirilen başvuruda, başvuran özetle:

a. Altı yıldır cezasını infaz etmekte olduğunu, bu süreçte iyi halini koruduğunu ve iç hizmetlerde çalıştığını,

b. Farklı kurumlarda COVID-19 salgını nedeniyle alınan önlemlerin esnetilmesine rağmen ceza infaz kurumlarında eş görüşme odalarının henüz açılmadığını, bu sebeple aile birliğini korumakta zorluk çektiğini ifade etmiştir.

3. Muhatap Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünden alınan 01.06.2022 tarihli yazılı görüşte özetle:

a. Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik'in 5'inci maddesine göre mahpuslara verilecek ödüllerin hak oluşturmadığı, bu ödüllerin teşvik esaslı ayrıcalık olarak değerlendirilmesi gerektiği, ayrıca ödüllendirmeye karar verilirken kurumun fizikî yapısı, personel sayısı, malî ve sosyal imkânları ile mevcut doluluk durumunun dikkate alınacağını,

b. Aynı Yönetmelik'in 9'uncu maddesi gereği mahpuslara verilecek ödüllerin türü, sayısı, süresi veya geri alınması kararının idare ve gözlem kurulları tarafından verileceğinin belirtildiğini,

c. Salgın tedbirleri dolayısıyla ceza infaz kurumlarında eş görüşmesi ödülü verilmesinin uygun görülmediği, salgın sürecinin sona ermesi halinde başvuranın talebinin İdare ve Gözlem Kurulu tarafından değerlendirileceğini ve başvurana konuya dair bilginin iletileceğini belirtmiştir.

4. Muhatap Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan 13.06.2022 tarihli yazılı görüşte özetle:

a. Adalet Bakanlığının talimatı uyarınca ceza infaz kurumlarında salgın nedeniyle eş görüşmesi ödülünün geçici süreyle kaldırıldığını,

b. Bakanlığın 10.06.2022 tarihli yazısında salgın sürecinin olumlu yönde ilerlemesi göz önünde

bulundurularak tedbirlerde esnetilmeye gidilmesi kapsamında ceza infaz kurumlarında 1.07.2022 tarihinden itibaren eş görüşmesi ödülü uygulamasının tekrar faaliyete geçirileceği ifade edilmiştir.

5. Muhatap kurumların cevaplarını içeren yazı 21.06.2022 tarihinde başvurana gönderilmiş ancak başvuran yazılı görüş sunmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. 20.04.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. Aynı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği*" hükme bağlanmıştır.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın pandemi nedeniyle kapatılan eş görüş odalarının pandemi kısıtlamalarının esnetilmesine rağmen halen açılmadığı ve bu nedenle aile birliğinin zarar gördüğü iddiası, muhatap kurumların yanıtları ve konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

9. Anayasa Mahkemesi'ne (AYM) göre; "*Mahrem görüşmenin mahpusların aile hayatlarını sürdürmeleri bakımından her hâl ve koşulda tanınması gereken ve mahpuslar için aile hayatına saygı hakkının olmazsa olmaz bir unsuru olmadığı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından da kabul edilmiştir. Bununla birlikte mahrem görüşme, ödül mahiyetinde ve belli koşullara tabi olan bir imkân olarak düzenlenmiştir.*" (AYM, M.Ç., 2017/34600, 06.02.2020 § 62).

10. Başvuran, cezasını iyi halli olarak infaz ettiğini, COVID-19 salgını nedeniyle kapatılan eş görüşmesi odalarının diğer tedbirler esnetilmesine rağmen açılmadığını ve bu durumun aile bağlarını zedelediğini ifade etmiştir. Muhatap Kurum ise salgın sürecinin halen sürmekte olduğunu, Bakanlığın eş görüşü ödülünün geçici suretle kaldırılması kararının aksine uygulamaların mümkün olmadığını belirtmiştir.

11. 13.12.2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Ödüllendirme" başlıklı 51'inci maddesinin birinci fıkrasına göre; "*Hükümlüler, kurum içindeki veya dışındaki genel durumları, eğitim ve iyileştirme faaliyetlerine etkin katılımları, kurum düzenine karşı tutumları ve kendilerine verilen işlerdeki gayretleri dikkate alınarak teşvik esaslı ödüllerden yararlandırılabilirler.*" Aynı maddenin üçüncü fıkrasına göre hükümlülere verilebilecek ödüller şunlardır; "*Kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan evli hükümlüler, en geç üç ayda bir kez olmak üzere, üç saatten yirmi dört saate kadar eşleri ile kurum veya eklentilerinde ceza infaz kurumu personelinin yakın nezareti olmaksızın mahrem şekilde görüştürülebilir.*" Aynı maddenin dördüncü fıkrasında; "*Ödüllendirme sisteminin usul ve esasları ile bu ödüllerden yararlanmanın kapsam ve şartları, suç türleri dikkate alınarak yönetmelikle belirlenir.*" şeklinde hüküm altına alınmıştır.

12. 30.03.2013 tarihli ve 28603 sayılı Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik'in "Temel İlkeler" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasına göre; "*Bu Yönetmeliğin uygulanması ile ilgili olarak aşağıdaki ilkelere uyulur: a) Hükümlü ve tutukluların ödüllendirilmesi ile ulaşılmak istenen temel amaç; bu kişilerin yeniden sosyalleşmesini sağlamak suretiyle insan haklarına saygılı, hukukî ve toplumsal kurallara bağlı bireyler olmalarını teşvik etmektir. b) Hükümlü ve tutuklulara; ırk, dil, din, mezhep,*

milliyet, renk, cinsiyet, felsefî inanç, millî veya sosyal köken ve siyasî görüşleri ile ekonomik güçleri ve diğer toplumsal konuları yönünden ayırım yapılamaz ve sırf bu nedenlerle ayrıcalık tanınamaz. c) Hükümlü ve tutuklulara ödül verilirken bunların bir hak değil, teşvik esaslı ayrıcalık olarak verilebileceği göz ardı edilemez.”

13. Yukarıdaki hükümler çerçevesinde; mahpusların Kurum içinde veya dışındaki genel durumları, eğitim ve iyileştirme faaliyetlerine katılımları, Kurum düzenine karşı tutumları ile verilen işlerdeki gayretleri değerlendirilmek suretiyle Kanun'da sayılan teşvik esaslı ödüllerden yararlanabildiği anlaşılmaktadır. Hükümlülerin ödüllendirilmesine ilişkin olarak yapılacak değerlendirmede idare ve gözlem kurulunun yetkili olduğu, bu hususta hangi kriterlerin kullanılacağına kanun ve yönetmelikler ile belirlendiği, alınacak tüm kararlara karşı yargı yolunun açık olduğu, bununla beraber başvuranın eş görüşü ödülünden faydalanmak adına İdareden herhangi bir talepte bulunmadığı veya Kurumdaki servislerin başvuranın ödüllendirilmesine yönelik bir teklifinin olmadığı görülmüştür. Her ne kadar başvuran altı yıldır bulunduğu ceza infaz kurumunda iç hizmetlerde çalıştığını ve iyi halini uzun süredir sürdürdüğünü ifade etmiş olsa da Ödül Yönetmeliğine göre ödüllendirmenin bir hak değil teşvik esaslı ayrıcalık olduğunun ve ödüllendirmede ceza infaz kurumunun fiziki yapısı, personel sayısı ile mevcut doluluk durumunun dikkate alınacağı da göz önünde bulundurulmalıdır.

14. COVID-19 salgını sürecinde ülkemizde ve tüm dünyada görülen yüksek ölüm oranları ve virüsün yayılma hızı dikkate alındığında ceza infaz kurumlarında bazı sınırlamaların yapılması kaçınılmaz olmuştur. Bu süreçte özellikle kapalı ceza infaz kurumlarında mahpusların dış dünya ile yüz yüze iletişimine yönelik bazı kısıtlamalar getirilmiş, bu yönde Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulu Tavsiye Kararları çerçevesinde eş ile mahrem görüşlerin de ertelenmesi yönünde bir karar alınmıştır. Başvuru tarihinde kısıtlamanın devam etmekte olduğu ve eş görüşmesi ödülünün uygulanması imkânının bulunmadığı anlaşılmaktadır. Buna ek olarak, salgın nedeniyle konulmuş tedbirlerin kaldırılması kapsamında ceza infaz kurumları tarafından gerekli tedbirlerin alınması koşuluyla 01.07.2022 tarihinden itibaren eş görüşünün gerçekleştirilebilmesi mümkün hale gelmiştir.

15. Sonuç olarak; başvuranın nitelikleri ile kapalı ceza infaz kurumunun barındırılma koşulları bir bütün olarak ele alındığında ve başvuru tarihinde COVID-19 salgını tedbirlerinin devam ettiği, eş görüş ödülü imkânının mevcut olmadığı dikkate alındığında başvurudaki iddialar kapsamında hak ihlaline varan bir uygulama bulunmadığı değerlendirilmektedir.

16. Yukarıda açıklanan nedenlerle, 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu kapsamında kötü muamele yasağının **“ihlal edilmediği”** kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

- 1.** Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,
- 2.** Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
- 3.** Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 15.02.2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Harun MERTOĞLU
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye